

Съдържание

Въведение 9

Правила за нарушаване

<i>Правило №1</i>	Успехът се измерва с престижна работа и високи доходи.	14
<i>Правило №2</i>	Някои хора се раждат с късмет	16
<i>Правило №3</i>	Важно е да получите подходяща квалификация	18
<i>Правило №4</i>	Родителите винаги са прави	20
<i>Правило №5</i>	Родителите са виновни	22
<i>Правило №6</i>	Всички са срещу вас	24
<i>Правило №7</i>	Заслужавате поне малко уважение	26
<i>Правило №8</i>	Човек избира приятелите си, но не и роднините	28
<i>Правило №9</i>	Учителите знаят най-добре	30
<i>Правило №10</i>	Бъдете готови да кажете нещо за себе си	32
<i>Правило №11</i>	Някои хора просто са трудни	34
<i>Правило №12</i>	Не си губете времето с хора, които не го заслужават	36
<i>Правило №13</i>	Болката убива радостта	38
<i>Правило №14</i>	Добре свършената работа говори сама за себе си	40
<i>Правило №15</i>	Целта оправдава средствата	42
<i>Правило №16</i>	Има място за всичко и всичко си има място ...	44
<i>Правило №17</i>	Важно е какво мислят другите	46
<i>Правило №18</i>	Отнасяйте се с другите, както искате да се отнасят с вас	48
<i>Правило №19</i>	Общувайте с хора от вашия кръг	50

<i>Правило №20</i>	Най-хубавите неща в живота са безплатни.	52
<i>Правило №21</i>	Можете да промените хората	54
<i>Правило №22</i>	Важно е къде отивате, а не откъде сте дошли.	56
<i>Правило №23</i>	Приятелите са за цял живот	58
<i>Правило №24</i>	Не допускайте грешки	60
<i>Правило №25</i>	Бъдете приятели с всички.	62
<i>Правило №26</i>	... и всички ще ви бъдат приятели	64
<i>Правило №27</i>	И да не ви харесва, това е положението	66
<i>Правило №28</i>	Изпълнявайте си задълженията.	68
<i>Правило №29</i>	Преследвайте неотклонно мечтите си.	70
<i>Правило №30</i>	Хората имат право да знаят	72
<i>Правило №31</i>	Изправете се срещу страховете си.	74
<i>Правило №32</i>	Всяка година правете списък с новогодишни обещания.	76
<i>Правило №33</i>	Уважавайте възрастните.	78
<i>Правило №34</i>	Грижете се първо за себе си	80
<i>Правило №35</i>	Извие ли се буря, снишете глава	82
<i>Правило №36</i>	Не обръщайте внимание на грубияните	84
<i>Правило №37</i>	Решавайте нещата в движение.	86
<i>Правило №38</i>	По-важно е какво правите, а не защо го правите	88
<i>Правило №39</i>	За книгата се съди по корицата	90
<i>Правило №40</i>	Не ровете в миналото	92
<i>Правило №41</i>	Ами аз?	94
<i>Правило №42</i>	Няма страшно, ако опитате веднъж.	96
<i>Правило №43</i>	Бъдете спонтанни	98
<i>Правило №44</i>	Действайте стъпка по стъпка	100
<i>Правило №45</i>	Най-близките ви хора ще са до вас цял живот.	102
<i>Правило №46</i>	Забавлявайте се, докато сте млади	104
<i>Правило №47</i>	Няма нищо лошо да вземете заем, стига да го върнете	106
<i>Правило №48</i>	Бъдете щедри.	108
<i>Правило №49</i>	Имайте самочувствието, че сте най-добрите	110
<i>Правило №50</i>	Не позволявайте на никого да ви кара да се чувствате зле.	112

<i>Правило №51</i>	Някои хора просто ви влудяват	114
<i>Правило №52</i>	Не можете да контролирате чувствата си	116
<i>Правило №53</i>	Делата говорят по-силно от думите.	118
<i>Правило №54</i>	Избягвайте излишни прояви на чувства	120
<i>Правило №55</i>	Интернет гарантира анонимност.	122
<i>Правило №56</i>	Самоусъвършенствайте се	124
<i>Правило №57</i>	Бъдете перфекционисти	126
<i>Правило №58</i>	Човек е продукт на своите гени	128
<i>Правило №59</i>	И утре е ден	130
<i>Правило №60</i>	Времето никога не стига.	132
<i>Правило №61</i>	Доброто начало вещае добър край.	134
<i>Правило №62</i>	Самоуверените хора знаят къде отиват	136
<i>Правило №63</i>	Важно е да се откритите от тълпата	138
<i>Правило №64</i>	Хората съдят по външния вид	140
<i>Правило №65</i>	Всичко е капка в морето	142
<i>Правило №66</i>	Работата е на първо място	144
<i>Правило №67</i>	Кажете си, ако нещо ви дразни	146
<i>Правило №68</i>	Ако сте сигурни, че сте прави, не отстъпвайте.	148
<i>Правило №69</i>	Някои хора просто си го търсят	150
<i>Правило №70</i>	Дайте израз на чувствата си	152
<i>Правило №71</i>	Никой не е съвършен	154
<i>Правило №72</i>	Спазвайте сроковете	156
<i>Правило №73</i>	Давайте разумни съвети	158
<i>Правило №74</i>	Не пропускайте да уведомите околните, когато сте прави	160
<i>Правило №75</i>	Придържайте се към онова, в което ви бива. .	162
<i>Правило №76</i>	Всеки има право на справедливо отношение .	164
<i>Правило №77</i>	Колкото повече научавате, толкова по-големи специалисти ставате.	166
<i>Правило №78</i>	По-глупавите не могат да ви научат на нищо .	168
<i>Правило №79</i>	Ако ще правите нещо, правете го като хората	170
<i>Правило №80</i>	Придържайте се към онова, което знаете	172
<i>Правило №81</i>	Хората ви преценяват по придобивките	174
<i>Правило №82</i>	Никога не признавайте, че сте сбъркали. . . .	176
<i>Правило №83</i>	Живейте в настоящето	178
<i>Правило №84</i>	Важно е да знаете какво искате	180

<i>Правило №85</i>	Чувството за вина подсказва къде сте сгрешили	182
<i>Правило №86</i>	Все някой ще оправи нещата	184
<i>Правило №87</i>	Анализирайте проблемите	186
<i>Правило №88</i>	Сведете вариантите до минимум	188
<i>Правило №89</i>	Придържайте се към плана	190
<i>Правило №90</i>	Не вярвайте на никого	192
<i>Правило №91</i>	Доверявайте се на всеки	194
<i>Правило №92</i>	Понякога човек има нужда да се оплаче	196
<i>Правило №93</i>	Не жертвайте себе си заради връзката	198
<i>Правило №94</i>	Чувствата трябва да са подчинени на разума	200
<i>Правило №95</i>	Яжте, пийте и се веселете	202
<i>Правило №96</i>	Да искате не означава да получите	204
<i>Правило №97</i>	Ако не е счупено, не го поправяйте	206
<i>Правило №98</i>	Намерете си сигурна работа	208
<i>Правило №99</i>	Което си е ваше, пазете си го	210
<i>Правило №100</i>	Конят не се сменя напред реката	212

Правила, които да следвате 215

<i>Правило № 1</i>	Никой човек не е остров	216
<i>Правило № 2</i>	Две злини не правят едно добро	218
<i>Правило №3</i>	Когато сте в Рим, правете като римляните	220
<i>Правило №4</i>	Не съдете за книгата по корицата	222
<i>Правило №5</i>	Всяко действие има равно по сила и обратно по посока противодействие	224
<i>Правило №6</i>	Няма безплатен обяд	226
<i>Правило №7</i>	Отнасяйте се с другите, както искате да се отнасят с вас	228
<i>Правило №8</i>	Перото е по-могъщо от меча	230
<i>Правило №9</i>	Съхранявайте на сухо място, далече от деца	232
<i>Правило №10</i>	Времето лекува	234

От „Правилата на живота“

Човек остарява, но невинаги помъдрява	236
---	-----

Благодарности	239
--------------------------------	------------

Въведение

Докато сте деца, хората около вас се надпреварват да ви пълнят главите с всевъзможни правила и норми: „Да искаш не означава да получиш“, „Най-хубавите неща в живота са безплатни“, „Прекалената близост поражда неуважение“, „Търпението е добродетел“. Съветите идват от семейството и от училището. Някои ви биват вгълпени, други възприемате сами. С течение на годините натрупвате все повече убеждения, принципи и аксиоми, които приемате за даденост, без дори да се замислите върху тях. И когато престъпите прага на зрелостта, се оказва, че живеете съгласно смесица от т.нар. „правила“, често без дори да го съзнавате. Нерядко се замисляте какво всъщност означават едва когато ги издекламирайте на приятел в нужда и се запитате: „Това пък как ми хрумна?“.

Проблемът е, че тези принципи и правила, раздавани от доброжелатели под формата на „съвети“, твърде често се разминават с истината. Вярно, голяма част от тях са полезни и приложими, но само при определени обстоятелства. Нерядко човекът, от когото сте ги научили, е забравил да ви обясни, че има моменти, в които е добре да не им обръщате внимание или дори да направите точно обратното.

Важно е да се научите да поставяте правилата под съмнение и да мислите със собствената си глава, вместо безропотно да следвате чужди принципи. В противен случай ще си причините излишни страдания. Научете се

да се осланяте на собствената си преценка (ето ви Правило, на което неизменно можете да се доверите).

Не твърдя, че всичко, на което са ви учили, е грешно, независимо дали става дума за дежурни поучения или ценности, в които са ви възпитали родителите ви. Напълно съм съгласен например, че е добре „три пъти да се мери и един път да се реже“. Но съм достигнал до този извод сам след внимателно премисляне. От друга страна, смятам, че понякога не е зле да „сменим коня на сред реката“. И не съм съгласен, че „нападението е най-добрата защита“, въпреки че понякога не ни остава друг избор. А парите категорично не са „коренът на всяко зло“. Не можем да виним за всичко бездушните монети и банкноти.

Възможно е тези т.нар. правила да не са формулирани като пословици и поговорки. Някои са популярни народни вярвания. Възможно е да звучат по десетки различни начини, но реално се свеждат до едно и също, а то често е безсмислено или напълно безполезно.

След като написах „Правилата на живота“ и още няколко книги на тема „Правила“ (посветени на навиците на хора, които умеят да живеят пълноценно и да извличат най-доброто от живота), ми стана ясно, че хората обожават правилата. А това е част от проблема. Толкова обичаме правилата, че дори не се замисляме. Често получавам имейли от хора, осъзнали, че живеят според уж общоприети правила – добронамерени съвети или схващания, които са възприели съвсем неусетно. Ето защо реших да напиша тази книга – за да хвърля светлина върху безполезните принципи и навици, на които се осланят мнозина от нас, и да проверя дали ще издържат проверката на времето.

Мислете. Това е основното послание на тази книга. Поставяйте под въпрос всичко, на което са ви учили, и не живеете според правилата на другите¹, докато не прецените доколко са валидни за вас самите. Независимо дали сте на 18 или на 80, преразгледайте уроците от детството

---

¹ Точно така, дори според моите.

и помислете дали са приложими днес. Запитайте се: „Защо вярвам в това?“, „Този съвет помага ли ми?“.

С тези думи съвсем не ви давам разрешение да пренебрегвате важни правила и ценности само защото не ви допадат. (Не съм такъв човек – не ви е нужно разрешението ми за каквото и да било.) Не това е пътят към щастието и успеха. Бъдете честни със себе си и ще откриете, макар и неохотно, че всъщност сте съгласни с някои принципи, които не са ви съвсем по вкуса. Важното е да не възприемате безкритично чужди ценности. Когато „пораснете“, ще можете да си създадете свои принципи.

И така, представям ви така наречените „Правила“, които горещо ви препоръчвам да нарушавате. Поне от време на време. С изненада установих, че именно те са широко разпространени сред всякакви обществени прослойки. В края на всеки коментар ви предлагам по-надежден и изпитан „заместител“, или истинско Правило. Надявам се да са ви от полза. Можете да споделете впечатленията си на www.facebook.com/richardtemplar. Не обещавам, че ще намеря време да ви отговоря, но ще прочета писмото ви с най-голям интерес. За мен ще е удоволствие да разбере кои правила сте успели да нарушите успешно.

Ричард Темплар

Правила за нарушаване

ПРАВИЛО №1

Успехът се измерва с престижна работа и високи доходи

Мнозина с готовност ще ви обяснят, че никога няма да постигнете успех, ако не направите това или онова. Готов съм да се обзаложа, че вече сте чували мъдрости от рода на: „Нищо няма да постигнеш, ако не запретиш ръкави и не работиш здравата/не завършиш университет/не си вземеш изпитите/не си намериш „свясна“/добре платена работа“. Сещате се за какво говорям.

Я чакайте малко! А какво точно разбирате под „успех“? И само един път ли води към него?

Родителите, учителите и добронамерените приятели, които ви дават подобни съвети, вероятно изхождат от мисълта, че основната ви цел в живота е да се сдобие с хубава къща, много пари или висок пост.

Да допуснем, че те са прави и целта ви е именно тази. Действително ли единственият начин да я постигнете е да си вземате изпитите с отличие, да завършите висше образование, да получите добра работа и да се изкачите по корпоративната стълбица? Разбира се, че не. Да, това безспорно е един от начините, но далеч не е единственият. Стоотици хора са напуснали университета, без да завършат, и пак са успели да натрупат състояние.

А и кой казва, че успехът се изчерпва с пари и престижна работа? Вярно, че понякога ги използваме като мерило, но има и други критерии. Единственият начин да преценим какво означава успехът за вас е да установим кое ви носи удовлетворение. За някои хора това наистина е скъпа кола или влиятелен пост. Ако това се отнася и за вас, добре.

Но ако подобни неща ви се струват несъществени, явно сте от хората, които търсят нещо повече в живота. Възможно е за вас успехът да означава голямо семейство с много деца или работа, която ви оставя време и за други интереси. Възможно е за вас успехът да е свързан с удовлетворението, че помагате на другите, или с интересна професия, която ви поглъща изцяло, макар заплащането да е ниско, а шансовете за издигане – нулеви.

Познавам мъж, който се почувства истински доволен от живота едва когато постигна финансова независимост и се установи да живее в планината в Уелс в компанията на своето куче. Познавам жена, която усети, че е успяла, когато си купи апартамент в Лондон, въпреки че нямаше изгледи за кариерно развитие. Познавам хора, за които успехът означава да напуснат града и да заживеят в провинцията, с непретенциозна работа и далеч по-малка къща. Познавам и такива, които са готови да се захванат с всякакво занимание, стига да е на открито. Единият ми син се чувства безкрайно щастлив на яхтата, която ремонтира с години, и е готов да се захване с всякаква работа, стига да му остават време и средства да я поддържа. Чувства, че е постигнал успех, защото я е превърнал в свой дом.

Дори онези, които копнеят за по-традиционната формулировка на успеха, имат различни виждания по въпроса. Някои искат пари, за да парадират с тях, други – за да почувстват известна сигурност. Някои се стремят към престижна работа заради статута, други – заради предизвикателството. Ние сме различни. И все пак за почти всички постигането на успех означава упорит труд и ясна цел. Само вие знаете каква е вашата цел.

Не позволявайте на други да ви казват какво е нужно, за да успеете, защото нямат представа какво означава успехът за вас. А вие, от своя страна, трябва да помислите какво искате да постигнете, иначе не бихте могли да полагате усилия в нужната посока.

Сами определяте какво е успех.

ПРАВИЛО №9

Учителите знаят най-добре

Когато на шестнайсет реших, че съм учил достатъчно, директорът на училището ми заяви, че от мен няма да излезе нищо. Вярно, нито съм спасил света, нито съм станал министър-председател, но ми се струва, че съм се справил добре.

Проблемът с повечето учители е, че знаят твърде малко неща извън преподаването. Мнозина от тях се женят за партньор със сходна професия. Цял живот работят в сходни институции. И мирогледът им неизбежно се стеснява.

Не отричам, че работата им е неимоверно важна – добрите учители могат да окажат положително влияние върху стотици деца, да ги вдъхновят за велики постижения. По никакъв начин не искам да подценя ролята им. В същото време обаче познавам твърде малко учители, които знаят какво се изисква, за да станеш пилот например или да работиш за международна благотворителна организация, или пък да ръководиш собствен бизнес.¹ А и не им е нужно. Добрите учители с готовност признават, че не са специалисти по всичко.

По тази причина се чувстват в свои води, докато преподават учебната програма и (да се надяваме) вдъхват на учениците си любов към предмета. Извън този предмет обаче не вземайте думите им прекалено присърце. Много деца търпят безкрайни критики, задето не пишат краси-

---

¹ А това се отнася и до повечето преподаватели по бизнес дисциплини, които познавам.

во, без никой да си направи труда да ги успокои, че в повечето професии краснописът няма никакво значение. И без това ще използват компютри. Всички бихме искали да пишем красиво, но ако не ви се удава, не се тревожете – красивият почерк далеч няма значението, което му отдават учителите.

Някои учители държат на спазването на установения ред. Повечето хора нямат нищо против да следват правилата, но други не са в състояние да се подчиняват сляпо на установените норми. Ако сте учител, наистина трябва да спазвате реда, тъй като работите в институция, която се крепи именно на това. Но ето тук някои учители не успяват да погледнат извън рамката на собствения си свят. Истината е, че ако искате да станете изследовател, графичен дизайнер или писател, свободомислието ще се окаже много по-ценно и желано качество.

Затова помнете, че учителите не знаят всичко. Знаят много по предмета, който преподават, за ученето като цяло, за работата в традиционни институции, за децата. Но в познанията си за останалия свят имат сериозни пропуски. Така че, ако в училище са ви повтаряли, че презентациите ви не струват или че поведението ви е под всякаква критика, не се обезкуражавайте. Намерете си професия, в която не се държи на подобни неща и в която ще оценят истинските ви качества. Светът има нужда от всякакви хора, таланти и гледни точки. Вярвайте в себе си, независимо дали още учите, или вече работите, и развивайте силните си страни.

И ако ви се стори, че това Правило е написано точно за вас, защото сте свободомислещ човек с изключително нечетлив почерк, то непременно се вслушайте в съвета ми – не ставайте учител.

Успехите в училище не гарантират
успех в живота.